EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.5.24.
COM(2023) 616 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Luxemburg 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Luxemburg 2023. évi stabilitási programját

{SWD(2023) 616 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Luxemburg 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Luxemburg 2023. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[3] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében az egy-egy tagállamnak nyújtott maximális

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.

[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

pénzügyi hozzájárulást 2022. június 30-án aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

(2) A Bizottság 2022. november 22-én elfogadta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentést[4], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2023. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2023. március 23-án jóváhagyta a jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. A Bizottság 2022. november 22-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2023. évi jelentést is, amelyben Luxemburgot azon tagállamok közé sorolta, amelyek tekintetében fennállhat egyensúlyhiány vagy annak kockázata, és amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Luxemburg 2023. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt is. Emellett a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, amelyet a Tanács 2023. május 16-án elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2023. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2023. március 13-án elfogadott.

(3) Bár az uniós tagállamok gazdaságai figyelemre méltó rezilienciát mutatnak, a geopolitikai környezet továbbra is negatív hatást gyakorol. Miközben az EU határozottan kiáll Ukrajna mellett, az uniós gazdasági és szociálpolitikai stratégia arra összpontosít, hogy rövid távon enyhítse az energiasokkok által a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt negatív hatásokat, valamint hogy középtávon további erőfeszítéseket tegyen a zöld és digitális átállás megvalósítása, a fenntartható és inkluzív növekedés támogatása, a makrogazdasági stabilitás megőrzése és a reziliencia fokozása érdekében. Emellett erős hangsúlyt helyez az EU versenyképességének és termelékenységének növelésére is.

(4) A Bizottság 2023. február 1-jén közleményt[5] adott ki „*A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora*” címmel, hogy fokozza az uniós nettó zéró ipar versenyképességét és támogassa a klímasemlegességre való gyors átállást. A terv kiegészíti az európai zöld megállapodás és a REPowerEU keretében zajló erőfeszítéseket. Célja, hogy támogatóbb környezet kialakításával biztosítsa az ambiciózus uniós éghajlat-politikai célok eléréséhez szükséges nettó zéró technológiák és termékek uniós gyártási kapacitásának növelését, valamint a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, többek között a beszerzés diverzifikálása, a tagállamok geológiai erőforrásainak megfelelő kiaknázása és a nyersanyagok újrahasznosításának maximalizálása révén. A terv négy alappillére a kiszámítható és egyszerűsített szabályozási környezet, a forráshoz jutás felgyorsítása, a készségfejlesztés, valamint az ellátási láncok rezilienciáját erősítő nyitott kereskedelem. 2023. március 16-án a Bizottság egy másik közleményt[6] is kiadott „*Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra*” címmel, amely kilenc egymást erősítő tényezőre építve a növekedést ösztönző szabályozási keret kialakítására irányul. A közlemény szakpolitikai prioritásokat határoz meg, amelyek az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességét szolgáló szerkezeti javulás biztosítására, megfelelően célzott beruházásokra, valamint szabályozási

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

intézkedésekre irányulnak. A lejjebb megfogalmazott ajánlások segítenek e prioritások kezelésében.

(5) 2023-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlások összességét vagy jelentős részét érintik. A 2019., 2020. és 2022. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(6) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet[7] célja, hogy gyorsan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzá fog járulni az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. A rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítsék ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel összhangban e reformok és beruházások hozzá fognak járulni az uniós nettó zéró ipar versenyképességének fokozásához is, valamint a tagállamok számára 2022-ben és adott esetben 2023-ban kiadott energiapolitikai országspecifikus ajánlások kezeléséhez. A REPowerEU-rendelet a vissza nem térítendő pénzügyi támogatások egy új kategóriáját is bevezeti, amelyet a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztett, energiával kapcsolatos új reformok és beruházások finanszírozására bocsátanak a tagállamok rendelkezésére.

(7) A Bizottság 2023. március 8-án közleményt[8] fogadott el, amelyben költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2024-re azzal a céllal, hogy támogassa a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak kidolgozását, és ezáltal erősítse a szakpolitikai koordinációt. A Bizottság emlékeztetett rá, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén deaktiválásra kerül. Elvárása szerint a 2023–2024-re szóló költségvetési politikáknak biztosítaniuk kell az adósság középtávú fenntarthatóságát, valamint fenntartható módon fokozniuk kell a potenciális növekedést. A Bizottság kérésének megfelelően a tagállamoknak a 2023. évi stabilitási és konvergenciaprogramjaikban ismertetniük kell, hogy költségvetési terveik középtávon hogyan biztosítják a GDP 3 %-ában meghatározott hiány-referenciaérték betartását, valamint az államadósság megalapozott és folyamatos csökkentését, illetve az adósság prudens szinten tartását. A Bizottság felszólította a tagállamokat, hogy fokozatosan szüntessék meg a háztartások és a vállalkozások energiaársokkoktól való megvédése érdekében bevezetett nemzeti költségvetési intézkedéseket, kezdve a legkevésbé célzott intézkedésekkel. Jelezte, hogy amennyiben az energiaárak újabb emelkedése miatt szükség lenne a támogatási

[7] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

[8] COM(2023) 141 final.

intézkedések meghosszabbítására, a tagállamoknak ezeket az intézkedéseket a korábbinál sokkal nagyobb mértékben a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra kell összpontosítaniuk. A Bizottság azt javasolta, hogy a költségvetési ajánlásokat az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló közleményében[9] javasoltak szerint számszerűsítsék és differenciálják, és a nettó elsődleges kiadások alapján határozzák meg. Ajánlása szerint a tagállamoknak fenn kell tartaniuk a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét, és gondoskodniuk kell a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból származó források hatékony felhasználásáról, különösen a zöld és digitális átállással, valamint a rezilienciaépítéssel kapcsolatos célokat illetően. A Bizottság jelezte, hogy azt fogja javasolni a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján és a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban – 2024 tavaszán indítsa meg a hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat.

(8) A Bizottság 2023. április 26-án jogalkotási javaslatokat terjesztett elő, amelyek az uniós gazdasági kormányzási szabályok átfogó reformjára irányulnak. A javaslatok központi célkitűzése az államadósság fenntarthatóságának megerősítése, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása valamennyi tagállamban reformok és beruházások révén. A javaslatok értelmében a tagállamok nagyobb mozgástérrel rendelkeznének középtávú terveik kialakítása terén, miközben egy újonnan bevezetett szigorúbb végrehajtási rendszer biztosítaná a középtávú költségvetési-strukturális tervekben foglalt kötelezettségvállalások tagállamok általi teljesítését. A jogalkotási munka a tervek szerint 2023-ban lezárul.

(9) Luxemburg 2021. április 21-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 13-án elfogadta Luxemburg helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[10]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Luxemburg kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(10) Luxemburg 2023. április 28-án benyújtotta 2023. évi nemzeti reformprogramját, 2023. április 27-én pedig 2023. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2023. évi nemzeti reformprogram a Luxemburg által a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén elért eredményekről készített féléves jelentést is tükrözi.

---

9 COM(2022) 583 final.

10 A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 13.) Luxemburg helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 10155/21; ST 10155/21 ADD 1).

(11) A Bizottság 2023. május 24-én közzétette a Luxemburgra vonatkozó 2023. évi országjelentést[11]. Ebben értékelte Luxemburg eredményeit a Tanács által 2019 és 2022 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén, és áttekintette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Luxemburg általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat tárt fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokkal kapcsolatban, valamint új és kialakulóban lévő kihívásokat azonosított. A jelentés értékelte továbbá a Luxemburg által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(12) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Luxemburg vonatkozásában részletes vizsgálatot végzett, amelynek eredményeit 2023. május 24-én közzétette[12]. Megállapította, hogy Luxemburgban nem áll fenn makrogazdasági egyensúlyhiány. Az utóbbi időben növekedtek a magas lakásárakhoz és a háztartások nagy adósságállományához kapcsolódó sebezhetőségek, de úgy tűnik, hogy ezek jelenleg összességében mérsékeltek, és középtávon várhatóan enyhülni fognak. A jelentős népességnövekedés és a jelzáloghitelek költségvetési támogatás által ösztönzött növekedése fokozta a lakáskeresletet, miközben a kínálatot behatárolta az építkezésre rendelkezésre álló földterület korlátozott mértéke és a földfelhalmozás. A lakáskereslet és -kínálat közötti növekvő szakadék a lakásárak erőteljes emelkedéséhez vezetett, ami a lakásárak túlértékelésének és a megfizethetőség romlásának növekvő kockázatával járt. A lakásárak növekedése 2022 végén egyértelműen megtorpant, és a lakóingatlan-ügyletek száma meredeken csökkent, mivel a kamatlábak emelkedése miatt megfordult a piac. A lakásárak jelentős korrekciója azonban nem várható, mivel a jövedelmek nem csökkennek, és a kínálat szűkössége várhatóan továbbra is fennmarad. A háztartások adósságállománya a nettó jövedelemhez viszonyítva nagyon magas, és folyamatosan nőtt, míg a hitelfelvétel 2022 végén némileg visszafogottabbá vált. A háztartások pénzügyi eszközei szintén jelentősek, az eladósodottság a magasabb jövedelem- és vagyonszinteken nő, a bankszektor pedig stabil, ami összességében mérsékli a makroszintű pénzügyi kockázatokat. A lakáskínálat – többek között a leginkább rászorulókat célzó megfizethető és szociális lakások kínálatával történő – bővítését elősegíthetné, ha a területi tervezés folyamatban lévő reformjához további szakpolitikai erőfeszítések társulnának, ideértve a közelmúltbeli intézkedések – ezen belül a rendelkezésre álló beépíthető területek bővítése érdekében bevezetendő rendszeres adók – elfogadásának és végrehajtásának felgyorsítását és kiemelt kezelését. Az ingatlanbérleti piac hatékonyságát is javítani lehetne. Emellett a jelzáloghitel-kamatok nemrégiben jelentősen megemelt levonhatóságának csökkentése visszafogná a magas lakásárakat fenntartó hitelfelvételi ösztönzőket.

(13) Az Eurostat által hitelesített adatok alapján[13] Luxemburg államháztartási többlete a 2021. évi 0,7 %-ról 2022-ben 0,2 %-ra csökkent, míg az államadósság kismértékben, a 2021. év végi 24,5 %-ról 2022 végére 24,6 %-ra nőtt.

(14) Az államháztartási egyenlegre hatást gyakorolnak az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése céljából bevezetett költségvetési intézkedések. 2022-ben ilyen bevételcsökkentő intézkedés volt például a termékadók csökkentése,

[11] SWD(2023) 616 final.
[12] SWD(2023) 638 final.
[13] Eurostat – Euromutatók, 47/2023, 2023.4.21.

amelynek nyomán literenként 7,5 centtel csökkent a benzin, a dízelolaj és a fűtőolaj fogyasztói ára; illetve ilyen kiadásnövelő intézkedés volt többek között az energiaadó-jóváírás bevezetése[14], az emelkedő energiaárak által érintett vállalkozásoknak nyújtott támogatás és a gázár emelkedésének korlátozása. A Bizottság szerint ezen intézkedések nettó költségvetési terhe 2022-ben a GDP 0,5 %-ára tehető. Az államháztartási egyenlegre ugyancsak hatást gyakorolt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe, amely 2022-ben a GDP 0,1 %-ára becsülhető. Ugyanakkor a Covid19-cel kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések GDP-arányos becsült költsége a 2021. évi 0,8 %-ról 2022-ben 0,1 %-ra csökkent.

(15) A Tanács a 2021. június 18-i ajánlásában[15] azt ajánlotta, hogy Luxemburg 2022-ben – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által biztosított impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és őrizze meg a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.

(16) A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal[16] a Tanács ajánlásával összhangban 2022-ben támogató volt, és a GDP –0,9 %-ának felelt meg. A Tanács ajánlásának megfelelően Luxemburg – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházásokkal – folytatta a helyreállítás támogatását. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2022-ben a GDP 0,1 %-át tették ki (míg 2021-ben a GDP 0,1 %-át). A nemzeti finanszírozású beruházások semleges hatást gyakoroltak a költségvetési irányvonalra[17]. Luxemburg tehát a Tanács ajánlásával összhangban fenntartotta a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások emelkedése 1,3 százalékpontos expanzív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra. Ez a jelentős expanzív hatás magában foglalta a magasabb energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklésére irányuló intézkedések többlethatását (a GDP 0,5 %-át kitevő nettó költségvetési többletköltség), valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem költségeit (a GDP 0,1 %-a). Ezzel egyidejűleg a támogatások, egyéb folyó kiadások és a folyó termelőfelhasználás szintén hozzájárult (a GDP 0,3 %-át kitevő mértékben) a nettó elsődleges folyó kiadások növekedéséhez. Luxemburg tehát nem korlátozta kellő mértékben a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését. A nemzeti finanszírozású folyó kiadások jelentős expanzív hatása csak részben magyarázható az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak kezelését célzó

---

14 A fizetendő adójóváírás meghaladhatja az adókötelezettség mértékét, és a nem adózókat és adózókat egyaránt érinti; ezért a nemzeti számlákban kiadásként jelenik meg (a számlák 2010. évi európai rendszere, 20.167. és 20.168. cikk).

15 A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Luxemburg 2021. évi stabilitási programját (HL C 304., 2021.7.29., 73. o.).

16 A költségvetési irányvonal a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések figyelmen kívül hagyásával, de a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető. További részletekért lásd a költségvetési statisztikai táblázatokban szereplő 1. háttérmagyarázatot.

17 Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások GDP-arányosan 0,4 százalékpontos restriktív hatást gyakoroltak az „Egyéb tőketranszferek” csökkenése miatt, amely főként a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben nyújtott vállalkozástámogatás és helyreállítási támogatás (*helyreállítási és szolidaritási alap a vállalkozások részére*) fokozatos megszüntetéséhez kapcsolódott.

intézkedésekkel, valamint a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek nyújtott ideiglenes védelem költségeivel.

(17) A stabilitási program költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv a 2023. év és az azt követő időszak tekintetében optimista. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 2,4 %-kal, 2024-ben pedig 3,8 %-kal nő. Összehasonlításképpen a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ban alacsonyabb, 1,6 %-os, 2024-ben pedig 2,4 %-os reál-GDP-növekedéssel számol, ami elsősorban annak tudható be, hogy 2023-ban a nettó export, 2024-ben pedig a belső kereslet kisebb mértékben járul hozzá a gazdasági növekedéshez[18].

(18) A 2023. évi stabilitási program szerint a kormány arra számít, hogy az államháztartási egyenleg romlani fog, és 2023-ban a GDP 1,5 %-ának megfelelő mértékű hiány várható. A 2023. évi romlás főként a magas energiaárakra és inflációra való tekintettel a háztartások és a vállalatok jövedelmének támogatása érdekében hozott további intézkedéseket tükrözi. A stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2022 végi 24,6 %-ról 2023 végére várhatóan 26,1 %-ra emelkedik. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 1,7 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. Ez némileg magasabb, mint a stabilitási programban előre jelzett hiány, főként a Bizottság által prognosztizált valamivel alacsonyabb adóbevétel miatt. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése kicsivel alacsonyabb, 25,9 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2023 végére. A különbség a Bizottság előrejelzésében 2023-ra vonatkozóan előrevetített magasabb nominális GDP-növekedésnek tudható be.

(19) A 2023. évi államháztartási egyenleget várhatóan továbbra is befolyásolják a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott intézkedések. Ide tartoznak a 2022-től meghosszabbított intézkedések (különösen a gázár emelkedésének korlátozása a háztartási energiaköltségek és hálózati díjak támogatása révén, a villamosenergia-árak stabilizálása a háztartásoknak nyújtott támogatások révén, valamint a vállalkozásokat támogató intézkedések), valamint olyan új intézkedések, mint a távfűtési hálózatokon keresztül, továbbá nagy lakóépületek számára történő fűtésszolgáltatáshoz nyújtott támogatások, valamint a vállalatok fotovoltaikus villamos energia révén történő önellátásának előmozdítására nyújtott támogatások. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a támogatási intézkedések nettó költségvetési terhe 2023-ban a GDP 1,1 %-ának felel meg[19]. A 2023-as intézkedések egy része célzottan a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő háztartásokra vagy vállalkozásokra irányul, azonban a legtöbbjük nem teljes mértékben őrzi meg az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést. Ennek következtében a 2023-ra vonatkozó költségvetési ajánlásnak való megfelelés értékelése során figyelembe veendő célzott támogatási intézkedések összege a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a GDP 0,6 %-át teszi ki (szemben a 2022. évi 0,4 %-kal).

---

18 A nominális GDP tekintetében a helyzet kissé eltérő; a stabilitási program 2023-ban 4,7 %-os, 2024-ben pedig 6,0 %-os nominális GDP-növekedést vetít előre, míg a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ra magasabb, 7,1 %-os, 2024-re pedig hasonló, 5,9 %-os rátát vetít előre.

19 Az adatok az említett intézkedések éves költségvetési terhének szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

(20) A Tanács 2022. július 12-i ajánlása[20] szerint Luxemburgnak 2023-ban biztosítania kell, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal[21], figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Luxemburgnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Luxemburg részére egyebek mellett azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és digitális átállásra, illetve a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat.

(21) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal – magas inflációs környezetben – expanzív lesz (a GDP –1,5 %-a). A költségvetési irányvonal 2022-ben is expanzív volt (a GDP –0,9 %-a). A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint a GDP 1,3 %-ának megfelelő expanzív hatást gyakorol a költségvetési irányvonalra. Ez annak ellenére van így, hogy a GDP 0,3 %-ával csökkent az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásokra és vállalkozásokra irányuló célzott támogatási intézkedések költsége. Következésképpen a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások expanzív hozzájárulása csak részben tudható be az energiaárak emelkedésének leginkább kitett háztartásoknak és vállalatoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott célzott támogatásnak. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedését egyéb tényezők mellett a nem természetbeni szociális juttatások, a nem célzott energetikai intézkedésekhez kapcsolódó támogatások, a közszféra béreinek tartós emelése, az uniós költségvetéshez való egyszeri hozzájárulás és a héakulcsok csökkentése határozza meg. Összességében a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások várható növekedése nincs összhangban a Tanács ajánlásával. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2023-ban várhatóan a GDP 0,2 %-át teszik ki, míg a nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 0,1 százalékpontos expanzív hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra. Luxemburg tehát addicionális beruházásokat kíván finanszírozni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból, és az előrejelzések szerint fenn fogja tartani a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét[22]. Terve a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat tartalmaz; idetartozik például a tömegközlekedés villamosítása, a villamos- és vasúti hálózat fejlesztése, a fotovoltaikus panelek beszerzését támogató éghajlat- és energiapolitikai alap, a közszolgáltatások digitalizálása és a digitális kommunikáció biztonsága (kvantumtechnológia), amelyeket részben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból finanszíroznak.

---

20 A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Luxemburg 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Luxemburg 2022. évi stabilitási programját (HL C 334., 2022.9.1., 128. o.).

21 A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alapján Luxemburg esetében a potenciális kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal meghatározásához használnak, nominális értéken 7,8 %-ra tehető.

22 Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint a GDP tekintetében semleges hatást gyakorolnak.

(22) A stabilitási program szerint a költségvetési hiány 2024-ben várhatóan a GDP 1,7 %-ára csökken. A 2024-es növekedés főként a háztartások és a vállalati bevételek jövedelmének a megugró infláció hatásaival szembeni védelmére irányuló támogatási intézkedések meghosszabbítását tükrözi. A program azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2024 végére 27,5 %-ra emelkedik. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2024-ben a GDP 1,5 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. Ez némileg alacsonyabb, mint a stabilitási programban előre jelzett hiány, főként a munkavállalói jövedelmeknek és szociális transzfereknek a Bizottság előrejelzése szerint valamivel alacsonyabb mértékű növekedése miatt. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alacsonyabb, 27,0 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2024 végére.

(23) A stabilitási program azzal számol, hogy az energiatámogatási intézkedéseket 2024 végéig meghosszabbítják. A Bizottság jelenlegi számításai szerint az energiatámogatási intézkedések nettó költsége 2024-ben a GDP 0,5 %-a lesz[23], szemben a 2023. évi 1,1 %-kal. Ezek a becslések azon a feltételezésen alapulnak, hogy az energiaárak nem fognak újra megemelkedni. Úgy tűnik, hogy a jelenlegi tervek szerint 2024-ben is érvényben maradó energiatámogatási intézkedések nem irányulnak célzottan a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra vagy vállalkozásokra. Emellett a többségük nem őrzi meg teljes mértékben az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést.

(24) Az 1466/97/EK tanácsi rendelet értelmében a középtávú költségvetési célkitűzés teljesítése érdekében a strukturális költségvetési egyenlegre vonatkozó megfelelő éves javulást kell elérni, a GDP 0,5 %-át véve viszonyítási alapul[24]. A költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos megfontolásokat[25] figyelembe véve helyénvaló lenne a 2024-es strukturális egyenlegnek a GDP legalább 0,3 %-ának megfelelő javítása. E javulás biztosítása érdekében a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások[26] növekedése 2024-ben nem haladhatja meg a 4,8 %-ot, amint azt ez az ajánlás is tükrözi. Ugyanakkor a fennmaradó (a Bizottság jelenlegi becslése szerint 2023-ban a GDP 1,1 %-ának megfelelő) energiatámogatási intézkedéseket 2023-ban fokozatosan meg kell szüntetni, az energiapiaci fejleményekhez igazodva és a legkevésbé célzott intézkedésekkel kezdve, majd az ebből eredő megtakarításokat a költségvetési hiány csökkentésére kell felhasználni. A Bizottság becslései alapján ennek nyomán a 2024-re ajánlott maximális növekedési rátánál alacsonyabb mértékben növekednének a nettó elsődleges kiadások. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint azonban a nettó nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése nincs

---

23 Az energiaügyi intézkedések bizottsági meghatározása csak az energiaárakat közvetlenül befolyásoló vagy az energiafogyasztáshoz ideiglenes jövedelemtámogatást nyújtó költségvetési intézkedéseket foglalja magában. Az általános inflációval kapcsolatos támogató intézkedések nem minősülnek energiaügyi intézkedésnek, ezért tér el a stabilitási program és a Bizottság előrejelzése az energiatámogatási intézkedések becsült költségvetési terhének vonatkozásában.

24 Vö. az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkével, amely szintén a GDP több mint 0,5 %-át kitevő kiigazítást ír elő azon tagállamok esetében, amelyek a GDP 60 %-a feletti adósságszinttel vagy kifejezett adósságfenntarthatósági kockázattal rendelkeznek.

25 A Bizottság becslése szerint Luxemburgnak stabil strukturális elsődleges egyenlegre lenne szüksége ahhoz, hogy az államadósság középtávon prudens szinten maradjon. Ez a becslés a Bizottság 2022. őszi előrejelzésén alapul. Kiindulópontja a 2024. évi költségvetési hiányra, illetve államadósságra vonatkozó, az energiatámogatási intézkedések 2024-es megszüntetését feltételező előrejelzés.

26 A nettó elsődleges kiadás a diszkrecionális bevételi intézkedésektől megtisztított, a kamatkiadásokat és a konjunkturális munkanélküliségi kiadásokat figyelmen kívül hagyva számított nemzeti finanszírozású kiadás.

összhangban a Tanács ajánlásával. Ha ez megerősítést nyer, helyénvaló lenne 2024-ben a nettó elsődleges kiadások alacsonyabb növekedése.

(25) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások változatlan politika mellett 2024-ben 2,9 %-kal fognak emelkedni, ami elmarad az ajánlott mértéktől.

(26) A program szerint az állami beruházások szintje továbbra is stabil lesz: GDP-arányosan 2023-ban és 2024-ben is 4,5 % marad. A program olyan reformokat és beruházásokat említ, amelyek várhatóan hozzájárulnak a fenntartható és inkluzív növekedéshez. Ezek közé tartoznak az energetikai és digitális átállás előmozdítására irányuló beruházások, amelyek szintén a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képezik.

(27) A stabilitási program a 2027-ig tartó középtávú költségvetési pályát vázolja fel. A program a költségvetési hiány fokozatos csökkenését vetíti előre: 2025-ben a GDP 1,0 %-ára, 2026-ban pedig 0,8 %-ára esik vissza, majd 2027-ben enyhe növekedést követően 0,9 % lesz a hiány. A költségvetési hiány tehát a tervek szerint a program időhorizontjában a GDP 3 %-a alatt marad. A program szerint a GDP-arányos államadósság a 2024 végi 27,5 %-ról 2027 végére várhatóan 29,0 %-ra nő.

(28) A demográfiai tendenciák kormányzati kiadásokra gyakorolt hatása az elkövetkező évtizedekben még súlyosabbá válik, mivel az egy munkavállalóra jutó nyugdíjasok száma a népesség elöregedése és a nettó migrációs áramlások lassulása miatt várhatóan folyamatosan nőni fog. Szakpolitikai változás hiányában a GDP-arányos nyugdíjkiadások növekedése az Unión belül Luxemburgban lesz az egyik legerőteljesebb: az előrejelzések szerint 2070-ig a jelenlegi arány kétszeresére, mintegy 18 %-ra nő, ami az EU-ban a legmagasabb érték. Ez az államadósság jelentős növekedéséhez fog vezetni, ami veszélyezteti az államháztartás fenntarthatóságát. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv nem foglalkozik a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságával. A terv konkrétan nem foglalkozik a korai nyugdíjbavonulási formák és a munkaerőpiac korai elhagyására irányuló pénzügyi ösztönzők negatív hatásaival, ami hozzájárul az idősebb munkavállalók alacsony foglalkoztatási rátájához. A tényleges nyugdíjbavonulási életkor emelése kedvező makrogazdasági hatással járna, és csökkentheti a nyugdíjkiadásokat, mivel a foglalkoztatott idősebb munkavállalók magasabb aránya támogatná a gazdasági növekedést. Az agresszív adótervezés elleni küzdelem alapvető fontosságú az EU-ban: i. a vállalkozások közötti verseny torzulásának megakadályozására; ii. az adófizetőkkel szembeni tisztességes bánásmód biztosítására; és iii. az államháztartás védelmére. Luxemburg kis méretű, nyitott gazdaság, amely nagy nemzetközi pénzügyi szektorral rendelkezik, ami jelentős mértékben magyarázza a jelentős pénzmozgásokat. Ezek a folyamatok azonban azt is tükrözik, hogy az országban számos külföldi tulajdonú vállalat van jelen, amelyek részt vesznek a csoporton belüli vállalkozásfinanszírozási tevékenységekben. Különös aggodalomra ad okot, hogy a nem együttműködő országok és területek uniós jegyzékében[27] szereplő országokon kívül nem alkalmaznak forrásadót – vagy ezzel egyenértékű intézkedéseket – az alacsony vagy nulla százalékos adót kivető országokba és területekre irányuló kamat- és jogdíjfizetésekre vonatkozóan. A luxemburgi székhelyű vállalatok által a külföldre, harmadik országokba és területekre irányuló kamat- és jogdíjfizetésekre csak kismértékben vagy

[27] A Tanács következtetései (2022. február 24.) az adózási szempontból nem együttműködő országok és területek felülvizsgált európai uniós jegyzékéről (HL C 103., 2022.2.3., 1. o.).

egyáltalán nem vethető ki adó, ha ezeket a kifizetéseket a kedvezményezett adójogrendszerében nem vagy alacsony szinten adóztatják. Luxemburg tett bizonyos lépéseket az agresszív adótervezés elleni küzdelem terén. Ezek az intézkedések azonban eddig nem voltak elegendőek az adórendszer azon jellemzőinek kezeléséhez, amelyeket a multinacionális vállalatok kihasználhatnak agresszív adótervezés céljából.

(29) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. A luxemburgi helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása folyamatban van. Luxemburg 2022. december 28-án nyújtotta be a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében folyósítandó 20 millió EUR összegű kifizetésre vonatkozó első kifizetési kérelmét, amely a tanácsi végrehajtási határozatban szereplő 26 mérföldkőnek és célnak felel meg. A Bizottság 2023. április 28-án tette közzé kedvező előzetes értékelését. A Tanács jelenleg tárgyalja a kifizetési kérelmet. Az érintett mérföldkövek és célok közé tartozik a „Lakhatási Paktum 2.0” reformjának hatálybalépése, amelynek célja a megfizethető önkormányzati bérlakások kínálatának növelése; a közszféra digitalizálására és a rendkívül biztonságos kommunikáció fejlesztésére irányuló beruházások; a munkaerő továbbképzése a „FutureSkills” program elindításával; valamint a tiszta üzemű járművek beszerzésének reformja. Luxemburg 2022. november 11-én benyújtotta tervének módosítását, amelyet a Tanács 2023. január 17-én jóváhagyott. Luxemburgnak REPowerEU-fejezetet kell benyújtania, és már döntött arról, hogy a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalékból 128,5 millió EUR-t átcsoportosít a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközbe, ez utóbbi végrehajtásának finanszírozására. Az új REPowerEU-fejezetnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való gyors beillesztése lehetővé fogja tenni a Luxemburg energiával és zöld átállással kapcsolatos stratégiai célkitűzéseit előmozdító további reformok és beruházások finanszírozását. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint a terven túlmutató egyéb gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtásához változatlanul elengedhetetlen a helyi és regionális önkormányzatok, a szociális partnerek és más érdekelt felek szisztematikus és hatékony bevonása, és ezáltal a szakpolitikai stratégia iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása.

(30) A Bizottság 2022-ben Luxemburg minden kohéziós politikai programozási dokumentumát jóváhagyta. A kohéziós politikai programoknak a REPowerEU-fejezettel kiegészült helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel együtt és azzal szinergiában történő gyors végrehajtása kulcsfontosságú a zöld és digitális átállás megvalósításához, a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez Luxemburgban.

(31) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Luxemburg számos további kihívással is szembesül, ideértve különösen az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát – főként a nyugdíjrendszerből eredően –, az agresszív adótervezést folytató multinacionális vállalatok által használható jogi kiskapukat, a magas lakásárakhoz és a háztartások adósságállományához kapcsolódó sérülékenységet, az oktatási rendszer egyenlőtlenséget súlyosbító hiányosságait, valamint az energiapolitikához és a zöld átálláshoz kapcsolódó problémákat, beleértve a fosszilis tüzelőanyagokról való átállás lehetséges akadályait és a közlekedési hálózattal kapcsolatos problémákat.

(32) A tanulók alapkészségeit és általános teljesítményét jelentős mértékben meghatározza társadalmi-gazdasági és nyelvi hátterük. Az OECD nemzetközi tanulói

teljesítménymérése (PISA) szerint a kulcsfontosságú ismeretek és készségek 15 éves korban mért átlagos szintje Luxemburgban jelentősen alacsonyabb az uniós átlagnál. Luxemburgban nagyobb a különbség a kedvezményezett diákok és hátrányos helyzetű társaik között, mint bármely más uniós országban. Az oktatási rendszer nem biztosítja minden tanuló számára az ország munkaerőpiaci igényeinek kielégítéséhez szükséges alapkészségeket. A nemzeti iskolarendszer alapfokú szintjén a szóbeli kommunikációban a luxemburgi nyelvet használják, ugyanakkor a tanulók németül tanulnak olvasni és írni. A francia nyelv kivételével valamennyi tantárgyat németül oktatnak. Ez igen nagy nyelvi készségigényt támaszt egy olyan országban, ahol első nyelvként csak minden harmadik tanuló beszéli a luxemburgit. A 2018. évi 6,3 %-ról 2022-re 8,2 %-ra nőtt azon 18–24 éves fiatalok aránya, akik felső középfokú végzettség nélkül hagyták el az oktatási és képzési rendszert. 2022 szeptemberében Luxemburg kísérleti projektet indított négy általános iskola részvételével, amelyekben a tanulók a tanulmányaikat franciául kezdik meg, majd németül folytatják. Ha több iskolára is kiterjesztik, ez a megközelítés segíthetne azon tanulók teljesítményének javításában, akiknek nem a francia az első nyelvük. Luxemburg bővítette a nemzetközi állami iskolák kínálatát is: a 2022/2023-as tanévtől az előkészítőbe járó és általános iskolai tanulók 4 %-a iratkozott be ilyen iskolákba, ahol az oktatás nyelveként az angol, a francia vagy a német nyelv közül választhatnak. Ha az egyetlen fő nyelven történő tanítás lehetőségét az iskolások nagyobb részére terjesztenék ki, az jelentősen javíthatná a tanulók esélyeit arra, hogy jobb tanulási eredményeket érjenek el.

(33) Luxemburg energiarendszerét magas importfüggőség és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függés jellemzi. Az ország jelentős nettó energiaimportőr. Szinte teljes mértékben a primerenergia-importtól függ: a függőségi ráta 2021-ben 92 %. 2022-ben Luxemburg energiaszerkezetének 69 %-át a kőolaj, 18 %-át a földgáz tette ki, megújuló energiaforrásokból pedig 12 % származott, amely 572 MW kapacitást ért el. Luxemburg nem importál olajat Oroszországból. Gáz tekintetében az Oroszországtól való függés korlátozott, mivel Luxemburg az elfogyasztott gáz közel 100 %-át Norvégiából és Hollandiából importálta Belgiumon és Németországon keresztül haladó vezetékeken. Luxemburg földgázfogyasztása 2022 augusztusa és 2023 márciusa között az előző öt év azonos időszakának átlagos gázfogyasztásához képest 26 %-kal, a 15 %-os csökkentési célt meghaladó mértékben csökkent. Luxemburg további erőfeszítéseket tehetne a gázkereslet 2024. március 31-ig történő ideiglenes csökkentése érdekében[28].

(34) Luxemburg összekapcsoltsága mind a villamos energia, mind a gáz tekintetében jelentős, ugyanakkor további beruházásokra lesz szüksége ahhoz, hogy felkészüljön a növekvő megújulóenergia-termelésre és villamosenergia-keresletre. Luxemburgnak megoldást kell találnia az elégtelen lakáskínálat jelentette kihívásra, miközben teljesíti energia- és éghajlat-politikai célkitűzéseit. Emellett a meglévő épületállományt is fel kell újítani. A teljes energiamegtakarítási potenciál 20,8 %-ával (GWh-ban kifejezve) a lakásépítési és -felújítási ágazat jelenti a 2030-ra várható kumulatív energiamegtakarítási potenciál második legnagyobb forrását. A lakásállomány mintegy 89 %-ában fosszilis tüzelőanyagokon (fűtőolajon és földgázon) alapuló fűtési rendszereket használnak. E tekintetben az önkormányzatok kulcsszerepet fognak játszani. A közúti forgalmi torlódások terhet rónak a gazdaságra és a környezeti fenntarthatóságra, míg a közlekedés a kőolajfogyasztás jelentős részét és a teljes üvegházhatásúgáz-kibocsátás 59 %-át teszi ki, szemben a 2019. évi 24 %-os uniós

[28] A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete és a Tanács (EU) 2023/706 rendelete.

átlaggal. Bár Luxemburg releváns intézkedéseket fogadott el a fenntartható közlekedés javítása érdekében, további célzottabb beavatkozások jelentősen elősegítenék az olajfüggőség és az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentését. Ezt tükrözi Luxemburg nemzeti energia- és klímaterve, amely azt a célt tűzi ki, hogy 2030-ra a járműflotta 40 %-a elektromos és hálózatról tölthető legyen. Luxemburg célul tűzte ki, hogy 2050-re klímasemlegessé váljon. Az elmúlt években jelentős előrehaladást ért el a megújuló energiák terén, de továbbra is az egyik legalacsonyabb részaránnyal rendelkező tagállam. Az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére, valamint a megújuló energia alkalmazására és az energiahatékonyság növelésére irányuló törekvések további fokozása lesz szükséges ahhoz, hogy Luxemburg el tudja érni a 2030-ra kitűzött energiacélokat, nevezetesen azt, hogy az energia 25 %-át megújuló energiaforrásokból nyerje, és 2007-hez képest 40–44 %-kal csökkentse a végsőenergia-fogyasztást.

(35) A zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatok és foglalkozások – többek között a nettó zéró technológiák gyártásának, bevezetésének és karbantartásának – terén jelentkező munkaerő- és szakemberhiány miatt kialakuló szűk keresztmetszetek hátráltatják a klímasemleges gazdaságra való átállást. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat hasznosítása érdekében ezeknek az intézkedéseknek hozzáférhetőknek kell lenniük, különösen a zöld átállás által leginkább érintett egyének és ágazatok számára. Luxemburg fokozta a hanyatló és átalakuló ágazatokban dolgozó munkavállalók továbbképzésére és átképzésére irányuló erőfeszítéseit. Egyes szakmákban azonban továbbra is munkaerőhiány tapasztalható, ideértve stratégiai vezetőket is. Ez szűk keresztmetszetet jelenthet a zöld átállásban és a REPowerEU végrehajtásában.

(36) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi stabilitási programot, és véleményét[29] az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(37) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács azt ajánlotta az euroövezeti tagállamoknak, hogy – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy i. megőrizzék az adósság fenntarthatóságát és 2023-ban tartózkodjanak az aggregált kereslet széles körű támogatásától; tegyék célzottabbá a magas energiaárak hatását enyhítő költségvetési intézkedéseket, és mérlegeljék, hogy – az energiaárakra nehezedő nyomás csökkenésével – miként lehetne megfelelő módon leépíteni a támogatásokat; ii. tartsák fenn a zöld és digitális átállás támogatására irányuló közberuházások magas szintjét és ösztönözzék az ilyen célú magánberuházásokat; iii. támogassák a vásárlóerő csökkenését enyhítő bérfejlesztéseket, ugyanakkor korlátozzák az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat, javítsák tovább az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket és lépjenek fel a szakemberhiány kezelése érdekében; iv. javítsák az üzleti környezetet és biztosítsák, hogy a vállalkozásoknak nyújtott energiatámogatás költséghatékony és ideiglenes legyen, az életképes vállalkozásokra irányuljon, és fenntartsa a zöld átállás ösztönzőit; valamint v. őrizzék meg a makroszintű pénzügyi stabilitást és kövessék nyomon a kockázatok alakulását,

[29] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése és 9. cikkének (2) bekezdése alapján.

egyúttal folytassák a bankunió kiteljesítésére irányuló munkát. Luxemburg esetében az 1., 2. és 4. ajánlás hozzájárul az első, a második, a harmadik, a negyedik és az ötödik euroövezeti ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Luxemburg 2023-ban és 2024-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023 végére szüntesse meg a hatályban lévő energiatámogatási intézkedéseket, és a kapcsolódó megtakarításokat fordítsa az államháztartási hiány csökkentésére. Amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése támogatási intézkedéseket tesz szükségessé, biztosítsa, hogy ezek célzottan a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket.

   Biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 4,8 %-ra korlátozza.

   Őrizze meg a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és más uniós források hatékony felhasználását, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében.

   A prudens középtávú költségvetési pozíció elérése érdekében a 2024 utáni időszakban is folytasson a fokozatos és fenntartható konszolidációra irányuló középtávú költségvetési stratégiát, és azt ötvözze a magasabb fenntartható növekedést elősegítő beruházásokkal és reformokkal.

   Csökkentse az ingatlanpiaccal kapcsolatos kockázatokat, különösen a jelzáloghitel-kamatok levonhatóságának csökkentése és a beépíthető területek kínálatának bővítését célzó intézkedések meghozatala révén. Találjon megoldást a nyugdíjrendszer hosszú távú fenntarthatóságára, különösen a korai nyugdíjba vonulás korlátozásával és az idősebb munkavállalók foglalkoztatási rátájának növelésével. Tegyen erőteljesebb lépéseket az agresszív adótervezés hatékony kezelése érdekében, különösen azáltal, hogy biztosítja a külföldre, nulla százalékos és alacsony adót kivető joghatóságokba irányuló kamat- és jogdíjfizetések megfelelő adóztatását.

2. Folytassa helyreállítási és rezilienciaépítési tervének folyamatos végrehajtását, és mielőbb véglegesítse a REPowerEU-fejezetet annak érdekében, hogy gyorsan megkezdhesse annak végrehajtását. Folytassa a kohéziós politikai programok gyors végrehajtását, közvetlenül kiegészítve a helyreállítási és rezilienciaépítési tervet, illetve szinergiát teremtve azzal.

3. Javítsa az iskolai oktatási rendszer teljesítményét és mozdítsa elő az esélyegyenlőséget valamennyi diák számára, különösen azáltal, hogy az oktatást a hátrányos helyzetű és a különböző nyelvi háttérrel rendelkező diákok igényeihez igazítja.

4. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget azáltal, hogy felgyorsítja a megújuló energiaforrások alkalmazását, a villamosenergia-átviteli kapacitás kiépítését, továbbá megkönnyíti az engedélyezési eljárásokat és az energiahatékonyságba történő beruházásokat mind a lakossági, mind a nem lakossági ágazatokban. Támogassa az önkormányzatokat a megújuló energia – többek között a szélenergia és a fotovoltaikus energia – alkalmazása terén, valamint a távfűtési és távhűtési rendszerekre vonatkozó részletes helyi tervek kidolgozásában. Folytassa a közlekedés villamosításának előmozdítását és a tömegközlekedési hálózatokba és

infrastruktúrába való beruházást. Fokozza a zöld átálláshoz szükséges készségek biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítéseket.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök